

Teoria de la Representació

Codi: 43154
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313879 Estudis Teatral	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Miquel Maria Gibert Pujol

Correu electrònic: Desconegut

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

ET

Objectius

Aquest mòdul abordarà, des d'una perspectiva semiològica, els elements fonamentals que conflueixen en la representació teatral. Es tracta de proporcionar a l'alumnat un corpus teòric, unes eines metodològiques i una terminologia que li facilitin la comprensió del fenomen espectacular a través de l'anàlisi de la representació. Es tindrà en compte la complexitat de l'escenificació del text teatral en un doble sentit: d'una banda, destacant els agents principals que hi intervenen i assenyalant les distintes interaccions que integren la representació com a fenomen comunicatiu i, de l'altra, mostrant els diversos nivells d'articulació dels signes que configuren la pràctica teatral. A més a més, es distingirà entre text dramàtic i espectacle i les diverses possibilitats de concreció del sentit en un context sociohistòric determinat.

Competències

- Analitzar els elements i fenòmens de les arts escèniques a partir de les seves possibles categoritzacions i interrelacions.
- Avaluar els fenòmens espectaculars en la seva dimensió sincrònica i diacrònica a partir de paradigmes teòrics concrets.
- Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Valorar la dimensió social inherent a les arts escèniques.
- Valorar les especificitats de la recerca en les arts escèniques i les potencialitats que es deriven de la seva complexitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els mètodes semiològics a l'anàlisi dels components de la representació teatral.
2. Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
3. Integrar els fonaments teòrics de la perspectiva semiològica per a l'anàlisi de la representació teatral.
4. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

5. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
6. Valorar des d'una perspectiva semiològica la dimensió sincrònica dels elements que integren la representació teatral.
7. Valorar la dimensió social inherent a les arts escèniques.

Continguts

El mòdul pretén oferir a l'estudiant els instruments necessaris per apropar-se al fenomen teatral des d'una perspectiva semiològica que tingui en compte la complexitat de la posada en escena del text teatral. Es concreta en l'estudi de la representació teatral que parteix del text artístic que proposa unes possibilitats de sentit (1) per concretar-ho en un espectacle que actualitza les seves potencialitats i que estableix una articulació entre els dos eixos de la dimensió pragmàtica (Autor-Text/ Text-Receptor) (2). Per a aconseguir això cal: a) destacar els principals agents que actuen en la posada en escena (autors, traductors, directors, actors i espectadors), i b) assenyalar les diferents interaccions que componen la representació com a fenomen comunicatiu.

1a. sessió

a) Presentació del mòdul

b)

1. El text dramàtic

1.1. L'escriptura dramàtica. Nivells de textualitat

2a. sessió

1.2. La dicció dramàtica

1.3. La ficció dramàtica

3a. sessió

1.4. L'espai

1.5. El temps

4a. sessió

1.6. Personatge

1.7. Visió (distància, perspectiva, nivells)

5a. sessió

2. La representació dramàtica

2.1. La convenció dramàtica

2.1.1. Els nivells de concreció del text dramàtic

6a. sessió

2.2. La diversitat de codis i la seva articulació. El paper del director

2.2.1. El director com a "dramaturg"

2.2.1.1. Documentació sobre el text

7a. sessió

2.2.2. El treball sobre els actors

2.2.1.2. Fixació del text escènic

2.2.1.3. La concepció de l'espectacle a partir d'una interpretació globalitzadora de les possibilitats de significació

8a. sessió

2.3. La relació espacial. El treball de l'escenògraf

2.3.1. L'espai de la representació

2.3.1.1. L'objecte escenogràfic

2.3.1.2. La il·luminació. La creació d'un espai visual

2.3.1.3. El so i la música com d'escènica

9a. sessió

2.3.1.2. La il·luminació. La creació d'un espai visual

2.3.1.3. El so i la música com d'escènica

2.3.2. L'espai del públic

2.4. El temps

2.4.1. Temps de la representació

2.4.2. Temps representat vs. temps de la trama

10a. sessió

2.5. L'actor i el públic

2.5.1. L'actor com a creador de personatges

2.5.2. El llenguatge gestual i la (re) creació de les situacions dramàtiques

2.5.3. Els tècniques d'aproximació al personatge. Formació de l'actor

2.5.4. El públic: empatia vs. distanciament

2.6.5. El receptor implícit

2.6.6. El receptor model

Metodologia

Les tres hores de cada sessió a l'aula s'estructuraran de la manera següent: les dues primers estaran destinades a l'exposició del tema del dia per part del professor -de vegades, amb ús audiovisuals; la tercera, al treball en grups supervisats pel professor. Aquest treball se centrarà en la discussió i la redacció de petits assajos crítics de caràcter col·lectiu en què cada estudiant se centrarà en un aspecte, però els membres de cada grup hauran de trobar unes conclusions comunes. De vegades, l'assaig s'haurà de redactar individualment per tal de poder conèixer amb exactitud els coneixements personals que cada estudiant anirà assolint. Altrament, cada estudiant haurà de presentar al final del període del mòdul un petit treball --entre 15.000 i 18.000 caràcters amb espais--, analitzant alguna de les qüestions tractades a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives i resolució de casos	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Supervisades			
Debats, tutories, treballs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles i informes d'interès, estudi personal, elaboració d'un treball	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

El 50% de la nota de la nota provindrà del treball de final de mòdul; el 30% dels petits assajos lliurats al llarg del curs, i el 20% de les intervencions a l'aula.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a tutories	10 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Assistència i participació activa a l'aula	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Lliurament d'informes i treballs	60 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

-ABELLÁN, Joan, La representació teatral, Monografies de teatre núm. 13, Institut del Teatre, Barcelona, 1983.

-ABIRACHED, Robert, La crisis del personaje en el teatro moderno, Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena de España, Madrid, 1994.

-BARTHES, Roland, Écrits sur le théâtre, (ed. RIVIÈRE, Jean-Loup), Éditions du Seuil, Paris, 2002.

-BATLLE, Carles, FOGUET, Francesc (cords.), La representació teatral, Editorial UOC, Barcelona, 2003.

-BLAU, Herbert, The Audience, John Hopkins University Press, Baltimore, 1990.

-BOBES NAVES, María Carmen (coord.), Teoría del teatro, Arco Libros, Madrid, 1997.

-BOBES NAVES, María Carmen, Semiología de la obra dramática, Arco Libros, 1997, Madrid, 1997.

-CHEVREL, Yves, "Les études de réception", i "Le texte étranger: la littérature traduite" dins BRUNEL, Pierre; CHEVREL, Yves (eds.): Précis de littérature comparée. Paris: PUF, 1989, p. 57-86 i 189-213. [Hi ha una edició en llengua espanyola: Compendio de literatura comparada. México: Siglo XXI, 1994].

- GARCÍA BARRIENTOS, José Luís, *Cómo se comenta una obra de teatro*, Editorial Síntesis, Madrid, 2001.
- GENETTE, Gérard, *Palimpsestes. La littérature au second degré*. Paris: Éditions du Seuil, 1982 [Trad. espanyola: *Palimpsestos: la literatura en segundo grado*. Madrid: Taurus, 1989; trad. anglesa: *Palimpsestes: Literature in the Second Degree*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1997].
- HUERTA CALVO, Javier (dir.), *Historia del teatro español*, 2 vols. Madrid: Gredos, 2003.
- JAUSS, Hans, *La literatura como provocación*. Barcelona: Península, 2000 (Historia, Ciencia, Sociedad; 301). [Trad. francesa: *Pour une esthétique de la réception*. Paris: Gallimard, 1978; trad. catalana: *Teoria de la recepció literària: dos articles*. Barcelona: Barcanova (Els Llibres de l'Institut d'Humanitats. Opuscles, 3), 1991].
- KESALL, Malcolm, *Studying Drama. An introduction*, Edward Arnold, London-New York-Melbourne- Auckland, 1989.
- LARTHOMAS, Pierre: *Le langage dramatique*, P.U.F., Paris, 1980.
- LEACH, Robert, *Theatre studies*, Routledge, London and New York, 2008.
- MEDINA VICARIO, Miguel, *Los géneros dramáticos*, Editorial Fundamentos, Madrid, 2000.
- PAVIS, Patrice, *Diccionario del teatro. Dramaturgia, estética, semiología*, Paidós, Barcelona, 2002.
- , *El Teatro y su recepción: semiología, cruce de culturas y postmodernismo*. La Habana: UNEAC: Casa de las Américas: Embajada de Francia en Cuba. 1994. [Versió anglesa: *Theatre at the Crossroads of Culture*. Londres: Routledge, 1991].
- TALENS, Jenaro et alii, *Elementos para una semiótica del texto artístico*, Cátedra, Madrid, 1980.

Recurs electrònic

Centre for Research of Early English Drama (Records of Early English Drama): <http://www.reed.utoronto.ca>